

Pani
Elżbieta Witek
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Na podstawie art. 118 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej i na podstawie art. 32 ust. 2 regulaminu Sejmu niżej podpisani posłowie wnoszą projekt ustawy:

- o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Do reprezentowania wnioskodawców w pracach nad projektem ustawy upoważniamy pana posła Arkadiusza Iwaniaka.

(-) Magdalena Biejat; (-) Wiesław Buż; (-) Włodzimierz Czarzasty; (-) Marek Dyduch; (-) Agnieszka Dziemianowicz-Bąk; (-) Monika Falej; (-) Krzysztof Gawkowski; (-) Maciej Gdula; (-) Daria Gosek-Popiołek; (-) Arkadiusz Iwaniak; (-) Maciej Konieczny; (-) Przemysław Koperski; (-) Maciej Kopiec; (-) Katarzyna Kotula; (-) Katarzyna Kretkowska; (-) Paweł Krutul; (-) Anita Kucharska-Dziedzic; (-) Marcin Kulasek; (-) Robert Kwiatkowski; (-) Beata Maciejewska; (-) Paulina Matysiak; (-) Robert Obaz; (-) Karolina Pawliczak; (-) Monika Pawłowska; (-) Małgorzata Prokop-Paczkowska; (-) Andrzej Rozenek; (-) Marek Rutka; (-) Joanna Senyszyn; (-) Anita Sowińska; (-) Wiesław Szczepański; (-) Andrzej Szejna; (-) Jan Szopiński; (-) Krzysztof Śmiszek; (-) Tadeusz Tomaszewski; (-) Tomasz Trela; (-) Katarzyna Ueberhan; (-) Dariusz Wieczorek; (-) Zdzisław Wolski; (-) Bogusław Wontor; (-) Adrian Zandberg; (-) Marcelina Zawisza; (-) Anna Maria Żukowska.

USTAWA

z dnia 2020 r.

o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych

Art. 1. W ustawie z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. z 2020 r. poz. 53, 252, 568) art. 80 otrzymuje brzmienie:

„Art. 80. 1. Zasiłek pogrzebowy przysługuje w wysokości 7000 zł.

2. Kwotę zasiłku podwyższa się przy zastosowaniu wskaźnika waloryzacji emerytur i rent od miesiąca, w którym przeprowadzana jest waloryzacja.

3. W szczególnie uzasadnionych przypadkach organ rentowy może przyznać, w granicach udokumentowanych kosztów pogrzebu, zasiłek pogrzebowy w kwocie wyższej niż określona w ust. 1.

4. Od decyzji organu rentowego w sprawach, o których mowa w ust. 3, przysługuje wniosek o ponowne rozpatrzenie sprawy.”.

Art. 2. Zasiłek pogrzebowy przysługuje w wysokości określonej ustawą, gdy śmierć osoby, o której mowa w art. 77 ust. 1-3 ustawy zmienianej, nastąpiła po wejściu w życie ustawy.

Art. 3. Ustawa wchodzi w życie 1 stycznia 2021 roku.

UZASADNIENIE

1. Cel i potrzeba wydania ustawy

Zasiłek pogrzebowy stanowi jednorazowe świadczenie, które przysługuje w razie śmierci ubezpieczonego. Świadczenie to służy pokryciu kosztów urządzenia zwyczajowo przyjętych w danej kulturze obrzędów związanych ze śmiercią i pożegnaniem osoby zmarłej. Konstrukcja zasiłku pogrzebowego oparta jest na założeniu, że wydatki związane z kosztami pogrzebu są istotnym obciążeniem dla członków rodziny zmarłego (lub innych podmiotów uprawnionych do tego świadczenia), a jednocześnie mają charakter nadzwyczajny i w związku z tym nie można wymagać, by każdy gromadził samodzielnie i regularnie środki finansowe w tym celu. Śmierć, której ryzyko chroni to świadczenie, jest bowiem zdarzeniem losowym i jako takie nie jest możliwa do racjonalnego przewidzenia. Z tych powodów zasiłek pogrzebowy ma w założeniu umożliwiać pokrycie wszystkich kosztów pogrzebu. Mowa tu o typowych w danym miejscu i środowisku wydatkach związanych z ceremonią złożenia zwłok zmarłego do grobu lub pożegnania go w inny sposób, jej przygotowaniem i związanych z nią uroczystości. W tym sensie wysokość zasiłku pogrzebowego musi z jednej strony odpowiadać rynkowym cenom usług związanych ze złożeniem zmarłego do grobu i jego pożegnaniem, z drugiej zaś typowemu zakresowi usług składającemu się w danym czasie na pogrzeb, który w powszechnym odczuciu uznany zostałby za godny. W obowiązującym stanie prawnym zasiłek pogrzebowy wynosi 4000 złotych. Kwota ta nie odpowiada aktualnym, typowym kosztom pogrzebu. Oznacza to, że zasiłek pogrzebowy przestał obecnie pełnić swoją funkcję, ponieważ nie umożliwia pokrycia całości lub większej części wydatków związanych ze złożeniem zmarłego do grobu i jego pożegnaniem. Wymaga to podwyższenia wysokości zasiłku pogrzebowego.

2. Rzeczywisty stan w dziedzinie, która ma być unormowana

Zasiłek pogrzebowy przysługuje w obecnym stanie prawnym w kwocie 4000 złotych, a w określonych przypadkach – w wysokości udokumentowanych kosztów pogrzebu, nie wyższej jednak niż 4000 złotych. Nie istnieje możliwość zwiększenia kwoty zasiłku pogrzebowego ponad 4000 złotych, bez względu na okoliczności związane z organizacją i przebiegiem pogrzebu ubezpieczonego.

3. Różnice między dotychczasowym a projektowanym stanem prawnym

Projektowana ustawa przewiduje, że kwota zasiłku pogrzebowego zostanie zwiększona z 4000 zł do 7000 zł. Rozwiązanie to służy zapewnieniu, by świadczenie to umożliwiło pokrycie wszystkich kosztów pogrzebu. Kwota zasiłku pogrzebowego nie była zmieniana od 2011 r., w obowiązujących przepisach prawa brakuje mechanizmu dostosowywania wysokości tego świadczenia do zmian w kosztach usług pogrzebowych, a te w ciągu 9 lat obowiązywania aktualnej kwoty zasiłku pogrzebowego znacząco wzrosły.

W projekcie przewidziano, że kwotę zasiłku pogrzebowego podwyższa się przy zastosowaniu wskaźnika waloryzacji emerytur i rent od miesiąca, w którym przeprowadzana jest waloryzacja. Proponowana regulacja zmierza do zapewnienia corocznego wzrostu kwoty zasiłku pogrzebowego i utrzymania jego funkcji w przyszłości, bez potrzeby interwencji ustawodawcy.

Projektowana ustawa zakłada, że w szczególnie uzasadnionych przypadkach organ rentowy może, w granicach udokumentowanych kosztów pogrzebu, przyznać zasiłek pogrzebowy w kwocie wyższej niż 7000 złotych. Umożliwia to uwzględnienie w wysokości świadczenia przyznawanego w konkretnym przypadku szczególnych, nietypowych okoliczności, które spowodowały wzrost poniesionych kosztów pogrzebu, a znajdują obiektywne uzasadnienie. W założeniu przyznawanie zasiłku pogrzebowego

w zwiększonej wysokości byłoby ściśle limitowane. Projekt przewiduje, że byłoby ono ograniczone do szczególnie uzasadnionych przypadków, a koszty pogrzebu przekraczające kwotę 7000 złotych musiałyby zostać udokumentowane przez stronę. Dodatkowo kompetencja organu rentowego do przyznania zasiłku pogrzebowego w zwiększonej wysokości mieściłaby się w ramach uznania administracyjnego. W rezultacie dawałoby to możliwość dostosowania wydatków na ten cel do możliwości finansowych funduszy, z których świadczenie to byłoby wypłacane.

Decyzje w sprawach przyznania zasiłku pogrzebowego w zwiększonej wysokości, jako akty uznaniowe, podlegałyby weryfikacji w spłaszczonym administracyjnym toku Instancji za pomocą wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy, a następnie – w drodze skargi do sądu administracyjnego. Jest to rozwiązanie modelowe, właściwe dla decyzji uznaniowych w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych.

4. Przewidywane skutki społeczne, gospodarcze, finansowe i prawne

Projektowana ustawa przyczyni się do większego zaspokojenia uzasadnionych potrzeb społecznych, a w konsekwencji – do wzrostu społecznej satysfakcji z funkcjonowania systemu zabezpieczenia społecznego i jego wykonawców.

Przewidywane rozwiązania bezpośrednio nie oddziałują na podmioty prowadzące działalność gospodarczą, ale nie można wykluczyć, że wpłyną one na siły podaży i popytu na rynku usług pogrzebowych.

Projekt zakłada wzrost wysokości zasiłku pogrzebowego o 75%. Dodatkowo, przewiduje mechanizm przyznawania tego świadczenia w zwiększonej wysokości. Pozwala to szacować, że będzie on skutkował podwojeniem sumarycznych wydatków na to świadczenie ze źródeł, z których jest on finansowany. Aktualnie głównymi źródłami finansowania zasiłków pogrzebowych jest Fundusz Ubezpieczeń Społecznych (1,39 mld zł rocznie) i Fundusz Emerytalno-Rentowy Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego (228 mln zł rocznie). Pozostałe źródła obejmują kilkadziesiąt milionów

złotych rocznie. Daje to sumarycznie ok. 1,8 mld zł rocznie. Wprowadzenie projektowanych zmian spowoduje wzrost tych wydatków do ok. 3,6 mld zł rocznie, w tym po stronie Funduszu Ubezpieczeń Społecznych do ok. 2,8 mld zł rocznie i Funduszu Emerytalno-Rentowego Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego do ok. 450 mln zł rocznie. Koszty te będą musiały znaleźć odzwierciedlenie we wzroście dotacji z budżetu państwa do obu funduszy, w tym w szczególności do Funduszu Emerytalno-Rentowego Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego.

Projektowana ustawa przewiduje zwiększenie kwoty zasiłku pogrzebowego określonej w art. 80 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Skutki prawne tej zmiany wykraczają jednak poza bezpośredni zakres normowania tej ustawy. Ze względu na system odesłań zawarty w przepisach dotyczących zasiłku pogrzebowego umieszczonych w innych ustawach dotyczących zabezpieczenia społecznego, przewidywana zmiana spowoduje również wzrost zasiłku pogrzebowego dla osób pobierających emeryturę pomostową i członków ich rodzin, dla osób pobierających świadczenie przedemerytalne i członków ich rodzin, z ubezpieczenia społecznego rolników, z zaopatrzenia emerytalno-rentowego żołnierzy zawodowych i funkcjonariuszy służb mundurowych oraz dla osób pobierających rentę socjalną.

5. Źródła finansowania

Podwyższenie kwoty zasiłku pogrzebowego będzie finansowane ze źródeł, z których finansowane są zasiłki pogrzebowe: z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych w przypadku zasiłków pogrzebowych z ubezpieczenia społecznego, z Funduszu Emerytalno-Rentowego Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego w przypadku zasiłków pogrzebowych z ubezpieczenia społecznego rolników, z Funduszu Pracy w przypadku zasiłków pogrzebowych dla osób pobierających świadczenie przedemerytalne i członków ich rodzin, z budżetu państwa w przypadku zasiłków pogrzebowych z zaopatrzenia emerytalno-rentowego żołnierzy zawodowych i funkcjonariuszy służb mundurowych oraz osób pobierających rentę socjalną. W przypadku zasiłków pogrzebowych z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, z Funduszu

Emerytalno-Rentowego Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego oraz z Funduszu Pracy przewidziane przez projektowaną ustawę zwiększenie wysokości zasiłków pogrzebowych będzie wymagało, w zależności od kondycji finansowej poszczególnych funduszy, zwiększenia dotacji do nich z budżetu państwa.

6. Założenia podstawowych aktów wykonawczych

Projekt nie przewiduje upoważnień do wydawania aktów wykonawczych.

7. Oświadczenie o zgodności projektu ustawy z prawem Unii Europejskiej albo oświadczenie, że przedmiot projektowanej regulacji nie jest objęty prawem Unii Europejskiej

Projektowana ustawa nie jest objęta prawem Unii Europejskiej.

Warszawa, 3 grudnia 2020 r.

BAS-WAPM-2606/20

WYDZIAŁ OBSŁUGI PREZYDIUM SEJMU
L.dz. SP-12002-179/6/20
Data wpływu 07.12.2020

Pani
Elżbieta Witek
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

**Opinia w sprawie zgodności
z prawem Unii Europejskiej poselskiego projektu ustawy o zmianie ustawy
o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych
(przedstawiciel wnioskodawców: poseł Arkadiusz Iwaniak)**

Na podstawie art. 34 ust. 9 uchwały Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 30 lipca 1992 roku – Regulamin Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej (Monitor Polski z 2019 r. poz. 1028, ze zmianami) sporządza się następującą opinię:

1. Przedmiot projektu ustawy

Projekt zakłada zmianę art. 80 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. 2020 r. poz. 53, ze zmianami). Zmiana dotyczy zasiłku pogrzebowego i polega na podniesieniu wysokości tego zasiłku do 7000 zł (obecnie przysługuje on w wysokości 4000 zł), ustanowieniu generalnych zasad jego waloryzacji oraz określeniu kompetencji organu rentowego do podniesienia jego wysokości w drodze decyzji w indywidualnych przypadkach. Projekt zawiera przepis przejściowy.

Projektowana ustawa ma wejść w życie 1 stycznia 2021 r.

2. Stan prawa Unii Europejskiej w materii objętej projektem

Prawo Unii Europejskiej nie obejmuje przedmiotu projektu ustawy.

3. Analiza przepisów projektu pod kątem ustalonego stanu prawa Unii Europejskiej

Przedmiot projektu ustawy nie jest objęty prawem Unii Europejskiej.

4. Konkluzja

Przedmiot poselskiego projektu ustawy o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych nie jest objęty prawem Unii Europejskiej.

Autor:

Ziemowit Cieślik
naczelnik wydziału
w Biurze Analiz Sejmowych

Akceptował:
Wicedyrektor
Biura Analiz Sejmowych

Przemysław Sobolewski

Warszawa, 3 grudnia 2020 r.

BAS-WAPM-2607/20

Pani
Elżbieta Witek
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

WYDZIAŁ OBSŁUGI PREZYDIUM SEJMU
L.dz. SP-12P.020-129(7)20
Data wpływu 07.12.2020

Opinia w sprawie stwierdzenia – w trybie art. 95a ust. 3 regulaminu Sejmu – czy poselski projekt ustawy o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (przedstawiciel wnioskodawców: poseł Arkadiusz Iwaniak) jest projektem ustawy wykonującej prawo Unii Europejskiej

Projekt zakłada zmianę art. 80 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. 2020 r. poz. 53, ze zmianami). Zmiana dotyczy zasiłku pogrzebowego i polega na podniesieniu wysokości tego zasiłku do 7000 zł (obecnie przysługuje on w wysokości 4000 zł), ustanowieniu generalnych zasad jego waloryzacji oraz określeniu kompetencji organu rentowego do podniesienia jego wysokości w drodze decyzji w indywidualnych przypadkach. Projekt zawiera przepis przejściowy.

Projekt nie zawiera przepisów mających na celu wykonanie prawa UE.

Projekt poselski projekt ustawy o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych nie jest projektem ustawy wykonującej prawo Unii Europejskiej.

Autor:

Ziemowit Cieślik
naczelnik wydziału
w Biurze Analiz Sejmowych

Akceptował:
Wicedyrektor Biura Analiz Sejmowych

Przemysław Sobolewski